

sport, který dítě provozuje, v průměru 693 dolarů ročně (asi 17 000 korun). Vysoká cena zcela vytěsňuje ze sportování mnoho dětí z nízkopříjmových rodin, přesto i v domácnostech s příjmy nižšími než 50 000 dolarů rodiče stále platí v průměru 475 dolarů ročně za jedno dítě a jeden sport. Příprava opravdu nadějných mladých sportovců pak už vyžaduje opravdu zásadní finanční oběti. Sociologové společnosti Harris Poll se dotazovali tisícovky dospělých, kteří mají alespoň jedno dítě hrající za sportovní klub nebo „elitní soutěžní“ mimoškolní tým. Zjistili, že 19 procent z nich si kvůli financování sportovní činnosti svého potomka našlo druhé zaměstnání nebo pracovalo přesčas, nebo by to alespoň bylo ochotno udělat. V tomto průzkumu rodiče také uvedli, že sportovním aktivitám svého dítěte věnují v průměru dvanáct hodin týdně. Z mého vlastního pátrání pak vycházelo, že největší časovou zátěž rodičů představuje účast na sportovních akcích. Jedna z matek mi popisovala, že aby unesli výdaje svých tří dcer na fotbal a lakros, zrušili s manželem cokoli, co by se dalo nazvat „smysluplnou dovolenou“.

Jedna z mála akademických studií, která zkoumala vliv sportování mládeže na manželství, zjistila významný dopad na kvalitu partnerské komunikace. Všechny dotazované páry byly v manželství nejméně deset let a některé popisovaly, že účast jejich dítěte v elitním týmu proměnila rodinný život v nekonečné logistické debaty. „Naše rozhovory probíhají asi takto: ‚Co teď právě děláš? Kam jdeš? Kdy tady budeš?‘ Prostě takové typické koordinační záležitosti,“ vysvětlila jedna matka. „Někdy spolu vůbec nemluvíme. Manžel je na hřišti a vyzvedává děti v deset večer. Jsou týdny, kdy mám pocit, že mají po škole trénink každý den, a manžel buď řídí auto, nebo je na hřišti,“ popsala svůj život jiná.

Sportovní psycholog Jim Taylor radí sportovcům a jejich rodinám již více než pětadvacet let. O tlaku, pod kterým se rodiče ocitají, se prý v jeho praxi hovoří neustále. Rodiče se hádají kvůli výdajům a mají strach, že nevěnují dostatečnou pozornost jeden druhému a také svým dalším dětem. Ještě více se pak rodinné vazby poškozují v případech, kdy se jeden z rodičů kvůli sportovním vyhlídkám jedné z ratolestí spolu s ní někam odstěhuje a zbytek rodiny zůstane na místě. K tomu podle Taylora dochází nejčastěji v případech individuálních sportů, jako je lyžování, krasobruslení nebo gymnastika. V těchto disciplínách se část rodičů domnívá, že dítě musí kvůli dalšímu vývoji získat za každou cenu špičkového trenéra a pohybovat se v elitní konkurenci.

Dalším problémem jsou děti, které často trpí něčím, co Taylor nazývá „syndrom zanedbávaného sourozence“, protože veškerá pozornost rodiny se zaměřila pouze na sportovně nadaného potomka. Sportovní rozvoj jednoho dítěte znamená pro většinu rodin méně prostředků na jiné aktivity nebo aktivity dalších dětí. Jordan Blazo, profesor sportovní psychologie na Technické univerzitě v Louisianě, studoval mladší sourozence výkonnostních sportovců – v jeho výzkumu šlo o hráče první divize, kteří získali sportovní stipendium. Některé mladší děti měly z úspěchů svých sourozenců radost a považovaly nadšení rodiny pro sport za „něco, co zvyšuje naši soudržnost“ – rodina měla třeba díky aktivitě

staršího sourozence možnost společně cestovat na zápasy do vzdálených měst. Jiným ale naopak vadilo, že žijí ve stínu staršího sourozence, popuzovalo je, že jsou s hvězdou rodiny často srovnávány, a měly pocit, že je rodiče přehlížejí, což jejich vztah ke staršímu sourozenci poškozovalo. „Docela jsem se užíral tím, kolik pozornosti se jí věnuje,“ prohlásil během dotazování jeden z takových mladších sourozenců.

A co já?

Annette Lareau, profesorka sociologie na Pensylvánské univerzitě, ve své přelomové studii dvanácti rodin s různým socioekonomickým zázemím zjistila, že středostavovské děti, které rodiče neustále převáželi od jedné aktivity ke druhé, včetně sportovních, měly následně horší vztahy se svými sourozenci než děti žijící méně strukturovaným životem. Děti, které byly předmětem „řízené kultivace“, jak Lareau tento zběsilý přístup k výchově dětí nazvala, se zdály být vůči svým sourozencům agresivnější a někdy se nenuceně zmiňovaly o tom, že bratra nebo sestru „nenávidí“. Profesorka má za to, že důvodem by mohly být právě omezené kontakty s rodinou v důsledku přívalu nejrůznějších mimoškolních činností.

Zmíněný Jordan Blazo, sám bývalý středoškolský fotbalista a druhý syn v rodině s pěti chlapci, mi připomněl, že sourozenecké vztahy se cyklicky proměňují a že konflikt v dospívání nutně neznamená celoživotní odcizení. V některých domácnostech může být sportovně založený bratr nebo sestra inspirativním vzorem, spolehlivým kamarádem i důvěrníkem. Blazo však varuje matky a otce, aby zvážili, jak bude na dítě, jež samo nesportuje, působit, že rodiče připisují sportu tak velkou důležitost. I ten nejzodpovědnější rodič se bude muset potýkat s vlivem

kultury, jež sportovní úspěchy adoruje. Když jsou profesionální hráči zavaleni bohatstvím i pozorností, když se půl milionu mladých lidí věnuje výkonnostnímu sportu na vysokých školách a když jsou děti často vedeny ke konkrétním disciplínám, jakmile začnou chodit, může být těžké přesvědčit jiné děti, že je v pořádku nechat fotbal plavat nebo vynechat baseballový trénink.

Během svého pátrání jsem se často ptala rodičů, kteří se ve světě výkonnostních sportů pohybují, jestli někdy zvažovali, že by své děti ze soutěží stáhli. Mnozí měli pocit, že nemají na vybranou, protože jejich děti sport milují nebo jim jejich výsledky pomohou dostat se na lepší vysokou školu. Vlastně se zdálo, že sice připouštějí, jak destruktivní vliv může sportování na rodiny mít, ale že s tím nejde nic dělat. V rodinách oddaných vrcholovému sportu podle všeho dokáže každý individuální úspěch sportovce ospravedlnit jakoukoli obět, kterou kvůli němu musí rodina podstoupit. ●

© 2022 The Atlantic Media Co., as first published in *The Atlantic magazine* or on theatlantic.com (as applicable). All rights reserved. Distributed by Tribune Content Agency.

Jak nespportovní potomek pochopí, že rodiče připisují sportu tak velkou důležitost?